

Jak vychovávat odolné dítě

Snad každý rodič si přeje, aby jeho dítě bylo odolné a poradilo si s nástrahami života. Je tedy namístě vědět něco o odolnosti.

Psychická odolnost je schopnost dítěte zvládat stres, změny a těžké chvíle tak, aby ho nezlomily, ale posílily. Nejde o to, aby bylo „tvrdé“ a nikdy neplakalo. Odolné dítě ví, že neúspěch není konec světa, že po pádu se dá zvednout a že má kolem sebe lidi, na které se může spolehnout. Odolnost nevzniká sama od sebe – postupně se buduje v rodině, ve škole i mezi kamarády.

Co posiluje psychickou odolnost dětí

1. Bezpečné zázemí

Dítě potřebuje jistotu, že doma najde podporu a pochopení. I když se něco nepovede, ví, že rodiče stojí při něm.

2. Učení se zvládat neúspěch

Chyby k životu patří. Když se dítěti něco nepodaří, pomůže spíš povzbuzení „Zkusíme to znovu“ než rychlé vyřešení problému za něj.

3. Podpora samostatnosti

Drobné úkoly a rozhodnutí přiměřené věku učí dítě, že dokáže věci zvládnout samo. To posiluje jeho sebevědomí i schopnost nést odpovědnost.

4. Oceňování snahy, nejen výsledku

Oceňujme snahu dítěte, i když se mu to nevede. Ale chvalme ho až za dobrý výkon. Vytrvalost a úsilí jsou hodnoty, které se mu budou hodit celý život, a jejich ocenění je posiluje.

5. Budování vztahů a sociálních dovedností

Kamarádi a spolupráce s vrstevníky dávají dítěti síť podpory. Empatie, sdílení a řešení konfliktů jsou klíčové dovednosti pro zvládání krizí.

6. Vzor v rodičích

Děti sledují, jak dospělí reagují na problémy. Když rodič ukáže, že se i těžkosti dají řešit klidně a s nadhledem, dítě si tento přístup osvojí.

7. Prostor pro hru a radost

Hra, pohyb a čas venku pomáhají vybiť stres a posilují psychickou pohodu. Dítě, které má možnost odpočívat a radovat se, je odolnější.

Několik bodů k upevňování odolnosti ve výchově

→ Odolnost posiluje dovednost dítěte odložit aktuální potřebu.

Dítě vedeme k tomu, že uspokojení toho, co chce a napadne ho udělat, je nutné umět v případě potřeby odložit v čase. U malých dětí začínáme odkladem rozbalení pamlsku nebo oddálením požadované hry. Učíme je, aby neskákaly do řeči. Počkaly, až nastane pravý okamžik pro řadu věcí.

Dovednost odkladu potřeby je základní dovedností, kterou má dítě umět při nástupu do školy. A dále je třeba ji rozvíjet. Je prevencí před impulzivitou v jednání, která dítě může přivést do potíží. Dovednost odložit potřebu patří k základům učení se.

→ **Odolnost posiluje dovednost zacházet s problémem**

Děti mají své problémy, které přináší jejich dětský život. Rodič by měl být připraven je doprovázet a učit je k problémům se postavit: a) *pojmenovat*, b) *hledat řešení*, c) *vše by dítě mohlo udělat pro změnu*, c) *vybrat z pojmenovaných možností vhodné a zároveň možné řešení*.

Možný dialog v diskusi o problému

1) „*Vidím, že máš problém. Co se děje? Popiš mi to.*“ **Rodič vede k pojmenování.**

2) „*Pojď, vymyslíme, co by se dalo udělat? Řekni vše, co tě napadne, že bys mohl/a udělat pro jeho vyřešení.*“ **Rodič učí hledat racionální řešení a nebýt zbrklý.** Teprve když dítě vyčerpá nápady, doplníme je těmi, na které samo nepřišlo. „*Mě ještě napadá, že bys mohl/a...*“

3) Nakonec rodič a dítě společně rozdělí nápady na ty, které by šlo udělat, a ty, které nelze provést a proč. **Rodič učí promýšlet dopad různých nápadů.**

4) Společně vyberou „to“ jeho řešení. „*Věřím, že to zítra zvládneš. Budu se těšit, až mi to budeš vyprávět.*“ **Rodič učí, že výběr je po úvaze okolností.** Respektuje, že optimální reakci dítě někdy ještě nedovede. „*Věřím, že to zítra zvládneš. Budu se těšit, až mi to budeš vyprávět.*“ **Rodič projeví důvěru a povzbudí.**

5) „*Jaké to bylo? Povídej.*“ Poté, co se dítě o řešení pokusí, rodič sdílí. **Oceňuje odvahu, povzbudí nebo porozumí, když to nešlo.**

Tato dovednost vede dítě k jistotě vyrovnat se s problémy, které potkává. Upevňuje si sebevědomí. I nepříjemné zážitky jej posilují.

→ **Odolnost posiluje přijetí chyby jako součásti života s připraveností hledat, aby se neopakovala.**

Dělat chyby patří k vývoji a životu obecně. Chyby jsou často tím, co dítě posouvá. O chybách se má mluvit jako o čemkoliv jiném. Je třeba vést dítě k vědomí, že chybujeme všichni. A chyba se napravuje.

Je nutné vyvarovat se toho, že za chybu se má dítě stydět.

Vyžadovat, aby pedagog nesděloval výsledky testů a zkoušení, je sice možné. Ale z hlediska odolnosti tak chybovost demonizujeme.

Signalizujeme, že je to něco, za co se má dítě stydět natolik, že o tom není možné mluvit nahlas. Neumožní se nést dítěti odpovědnost za své chyby a negativní motivaci v podobě snahy podat před ostatními lepší výsledek.

Argumentace, že děti mají různé dispozice, a tím jsou nesouměřitelné, je sice logická a pravdivá. Ale vzájemné porovnávání patří k reálnému životu. A dříve nebo později postaví dítě posun v jeho životě do řady, kde bude porovnáváno s ostatními (přijímací zkoušky, konkurzy do zaměstnání...). Náraz bude o to větší, o co méně bude dítě na porovnávání zvyklé.

a) POSLOUCHÁM A UVNITŘ SE SAMA SEBE PTÁM:

Co prožívá? Proč to dělá? Čeho chce svými slovy dosáhnout? Co požaduje a jaké emoce vnímám? Je v emočním stavu, který mu (rodiči, druhé straně) umožní mě vnímat?

Jak jsem naladěna já, nejdou mé emoce proti domluvě? Jsem uvolněná a připravená se do něj vcítit? Nebojím se něčeho? Nespěchám? Nejsem podrážděná...? Jsem v kondici vést rozhovor, a ne pouze mluvit s rodičem?

b) SVÉ ODPOVĚDI NA PŘEDCHOZÍ OTÁZKY ŘÍKÁM NAHLAS:

„Pečlivě vás poslouchám a snažím se zorientovat v tom, s čím jste přišli...“

„Vidím, že vás to trápí.“ „Vnímám dobře, že chcete...“ „Slyším, že nejste spokojen/a s...“

„Vy byste chtěl/a, aby vaše dcera...“ „Vy tedy chcete, aby třídní učitelka (škola, ředitel aj.) udělala...“

„Je ještě něco, co mi potřebujete říct?“

Je pravděpodobné, že rodič vše, co jsme poslouchali v bodě a), zopakuje ještě jednou s větším důrazem. Často stačí i prostým přikyvováním a používáním citoslovců „Hm“ „Aha“ dát najevo, že rodiče vnímáme. „Takhle to tedy vidíte vy.“ Rodič se víc nebo méně uvolní, protože nám to vše řekl. Někdy pěkně od plic a důkladně. To samo o sobě uvolní napětí. Nasytí svou potřebu zabývat se o dítě.

Při výrazném odchýlení od toho, co víme o situaci my, je někdy třeba říct:

„Vidím, že máte jiné informace, ale nebudu vám skákat do řeči. Povídejte dál, ať tomu všemu rozumím.“

Proč je důležitý první krok

V částech a) a b) si vytváříme plochu pro dohodu. Rodič cítí, že bedlivě vnímáme vše, co říká, a snažíme se porozumět. Dáváme najevo, že mu alespoň částečně rozumíme a že nás zajímá, jak to prožívá.

Dostáváme se s ním do KONTAKTU. My mu víc rozumíme a on prožívá naše spolubydění v tom, co říká. Nestojíme proti němu s jakýmkoliv vysvětlováním, že je to jinak, optimálně vnímá, že se snažíme porozumět a soucítit s tím, co prožívá. (To neznamená, že s tím musíme v obsahu souhlasit. Ale to ošetříme až ve druhém kroku. Když už jsme udělali vše pro vzájemné porozumění.) První krok je o porozumění, soucítění, dávání najevo, že nejsme proti němu, ale v tématu a respektujeme ho.

Někdy rodič vyžaduje souhlas s obsahem. Stačí říct: „Povídejte, já vám potom řeknu, jak to vnímám já. Ať se nám to nemíchá.“

Tím se vyhýbáme zrychlené konfrontační spirále.

Časté chyby

- ☹ *Jsme formální*, neusilujeme o porozumění zevnitř svého prožívání a jen říkáme naučené fráze.
Je třeba opravdu psychicky jít k rodiči a být v tu chvíli s jeho potřebami, pocity, sdělením, emocemi...
NEZACHÁZÍME S NÍM POMOCÍ NAUČENÝCH FRÁZÍ, ALE JSME S NÍM OPRAVDU V KONTAKTU.
- ☹ *Jsme rychlí*, spěcháme, víme, o co jde, a potřebujeme to rychle uzavřít. Tím ztrácíme kvalitu kontaktu a ochotu k dohodě.
- ☹ *Máme potřebu vysvětlit*, že tak, jak to rodič popisuje, to nebylo. V prvním kroku, dokud rodič není v kontaktu s námi a my s ním, bude vysvětlení odmítat. A tak vzniká základ konfrontace. Naše vysvětlování bude narušovat jeho koncept, s kterým přišel. A snadno a rychle nám jej odmítne. Protože „mu nerozumíme a jsme proti němu“. Nejdříve usilujeme, abychom byli s ním co nejvíce a on to cítil.

Schéma vedení rozhovoru

s využitím šesti nevyhnutelných a dostačujících podmínek dle C. R. Rogerse

Následující schéma komunikace je výsledkem třicetileté praxe ve školství a používá šest nevyhnutelných a dostačujících podmínek konstruktivní změny dle teorie C. R. Rogerse.

Komunikace s využitím tohoto schématu nezaručuje, že komunikátor, který jej uplatní, dosáhne akceptace druhým člověkem a naprosté shody. Ale komunikaci si usnadní a získá poměrně velkou naději na domluvu.

Koncepce vedení rozhovoru má algoritmus, kdy my udáváme formu v práci se sdělením druhého člověka a následně jej vedeme k tomu, aby on stejným způsobem nakládal s naším sdělením. To je důležité především ve složitých komunikacích.

Pro jednoduchost zde volně popisují nevyhnutelné a dostačující podmínky konstruktivní změny (6 NDP KZ):

1. Být v *kontaktu se sebou i s tím, s kým komunikuji*.
2. Být v dané situaci více *psychicky stabilnější* než ten, s kým komunikuji.
3. Být *empatický k sobě i k tomu, s kým komunikuji*.
4. *Používat svou autenticitu* ve prospěch procesu.
5. *Akceptovat druhého člověka bez podmínek*, byť s ním v mnoha případech nemusím názorově souhlasit.
6. Usilovat o to, aby nás druhý člověk, s kterým komunikujeme, *vnímal v co nejvyšší míře*.

V dalším textu budu pro jednoduchost používat pro druhého komunikátora slovo rodič, byť se to týká každého, s kým komunikujeme. A zároveň nebudu soustavně zohledňovat obě dvě pohlaví. S ohledem na převahu žen ve školství budu, pokud jde o vyučující, používat ženský rod. Pánové mi snad prominou a vyzkoušejí si, jak se prožívají texty, kde se komunikuje v opačném rodě.

1. KROK VIDÍM, SLYŠÍM, CÍTÍM A DÁVÁM TO NAJEVO

V prvním kroku zakládáme kvalitu kontaktu. Aby nám rodič byl ochoten naslouchat, musíme nejdříve masivně naslouchat jemu. Budujeme vzájemný KONTAKT, bez něhož bývá dohoda složitá nebo následně nebývá realizována.

Pro lepší porozumění a dohodu je třeba, aby rodič vnímal, že se snažím o porozumění, v lepším případě, že mu rozumím a snažím se porozumět tomu, co cítí.

Tento krok bývá v řadě komunikací přeskočen nebo odbyt jednoduchou rychlou větou, která nesplní to, co je třeba. *Tedy v prvním kroku setrvávám tak dlouho, dokud necítím, že druhé straně v mezích svých možností rozumím, že vnímám, co cítí a jak je to pro ni důležité, co chce a co prožívá. Zároveň je třeba, aby druhá strana cítila, že jdu k ní a snažím se pochopit, kde je a jak se cítí. Co prožívá a co chce.*

Jak toho dosáhnou technicky:

a) POSLOUCHÁM A UVNITŘ SE SAMA SEBE PTÁM:

Co prožívá? Proč to dělá? Čeho chce svými slovy dosáhnout? Co požaduje a jaké emoce vnímám? Je v emočním stavu, který mu (rodiči, druhé straně) umožní mě vnímat?

Jak jsem naladěna já, nejdou mé emoce proti domluvě? Jsem uvolněná a připravená se do něj vcítit? Nebo jím se něčeho? Nespěchám? Nejsem podrážděná...? Jsem v kondici vést rozhovor, a ne pouze mluvit s rodičem?

Časté chyby

- ☹ **Ztrácíme čas vysvětlováním a zabýváním se minulostí.** Vysvětlujeme, jak to bylo, až se dostaneme do situace, kdy dvě strany bojují o pravdu. Rodič požaduje dosažení svého cíle. O to víc zarputile, o co víc jsme mu vysvětlováním nabídli boj o to, jak to bylo. *Čím klidněji přeplujeme do budoucích variant řešení, tím lépe.*
- ☹ Zapomínáme, že **nemluvíme jen o obsahu, ale především vedeme rozhovor.** Stále se pohybujeme ve dvou procesech. Obsahu diskuse a struktuře vedení rozhovoru.
- ☹ **Nepodáváme informaci, ale spontánně vysvětlujeme, následně reagujeme na dotazy a rozpory obhajováním.** *Chceme to vše vysvětlit, aby nás rodič pochopil, porozuměl, souhlasil s námi.* Důsledně je třeba naučit se poskytnout informaci, pokud máme pocit, že musíme vysvětlit, vyžádáme si žádost o vysvětlení. Velmi si hlídáme, abychom se neobhajovali.
- ☹ **Je to vše moc vážná a těžká atmosféra.** Někdy můžeme použít humor a nadhled k odlehčení. Velmi pomáhají. Měli bychom ho ale cítit. Aby nadlehčení nevyznělo jako ironie. Jistější je humor vztáhnout k sobě. Nikoliv k situaci dítěte nebo rodiče.
- ☹ **Dáváme druhému kroku zbytečný prostor.** Zásadní je navázání kontaktu v prvním kroku a domluva o konkrétním řešení ve třetím kroku. *Problematické komunikace to mívají naopak. Nevytvoří se vzájemný kontakt, strany se dohadují o pravdu, dlouze si vysvětlují. Nedojdou ke konkrétním řešením a shodě a rodič frustrovaně píše stížnosti nebo pomlouvá školu.*

3. KROK

VZÁJEMNÉ KONKRÉTNÍ POŽADAVKY UKOTVENÉ V ČASE

První a třetí krok jsou důležitější než krok druhý.

V prvním vytváříme kontakt a ve třetím řešení. Ve druhém kroku jsme podali naše vnímání situace a **jdeme z minulosti do budoucnosti**. Do kroku třetího – do konkrétních formulací požadavků navzájem. Rodičů od školy/učitele, škola/učitel od rodičů a dítěte. *Tento rozhovor je o diskusi bez dítěte. Není o tripartitě, která má mnohé výhody, ale není předmětem tohoto materiálu k webináři HRANICE VE ŠKOLE.*

„Myslím, že vzájemně jsme si řekli, jak to vidíme, a nyní pojďme ke konkrétním požad[☹]ům. Já si budu vaše požadavky zapisovat a poté vám řeknu, jak s nimi naložíme.

Nebojte, budeme se věnovat každému požadavku. Ale nemohu slíbit, že každý splníme. I naše práce má své hranice.

Potom vám řeknu, co my za školu budeme potřebovat od vás, a vy nám zase řeknete, jak s nimi naložíte vy. Tak pojďme na to.

Co navrhuje udělat vy, aby se situace neopakovala/zlepšila...?“

Je dobré si vše zapsat do bodů nejen jako základ pro zápis, ale pro následné roztrídění, jak na co budeme reagovat a odpovídat.

„Vaše požadavky jsem si roztrídila do tří kategorií. Na ty, na které odpovím hned, na ty, nad kterými si budeme muset sednout a podiskutovat o nich s kolegy, a na ty, o kterých musí rozhodnout vedení.“

2. KROK

INFORMUJI. VYSVĚTLUJI JEN NA VYŽÁDÁNÍ. NEOBHAJUJI

Ve druhém kroku přichází řada na naše sdělení. V optimální variantě jsme pro navázání kontaktu udělali, co jsme mohli, rodič cítí, že jsme někdo, kdo se mu snaží porozumět. Snažíme se jej pochopit a v celém prvním kroku by měl vnímat, že nám jde o věc.

A pokud to necítí, tak se alespoň můžeme v další komunikaci odvolat na náš přístup, až nám bude skákat on do řeči, popírat naše sdělení a vymezovat se.

a) Přemostím z poslouchání do podání informace

„Je to všechno, co jste mi chtěl/a říct?“

Pečlivě jsem vás poslouchala a snažila se porozumět v plné šíři tomu, o čem tady mluvíte. Teď se vám pokusím sdělit, jak to vnímám já. Zkuste prosím tentokrát vy porozumět mému náhledu na celou situaci.“

b) Podávám informaci o stavu

„Váš syn napadl spolužáka a tentokrát mu roztrhl bundu..., napadl ho již poněkolikáté a pozvala jsem si vás, abychom hledali, co můžeme udělat pro to, aby se to neopakovalo.“

Pokud vidíte, že je to moc rychlé a stručné, *vyžádáte si vyžádání vysvětlení:*

Proto, aby naše vysvětlování nezískávalo charakter naší potřeby a nesklouzávali jsme k obhajování, je třeba si vyžádat žádost o vysvětlení. *Hrozí nám nevědomá snaha nebo očekávání, že máme být rodičem přjati a mít jeho souhlas s tím, co říkáme.* To je komplikace, které se snažíme vyhnout.

Zeptáme se:

„Chcete vysvětlit podrobnosti?“ *Pokud rodič kývne, řešíme vysvětlováním jeho potřebu.* Nikoliv naši! Pokud nechce vysvětlovat, pak šetříme čas a vyhneme se prostoru, kde riskujeme, že vneseme do celé komunikace naše potřeby. Ty mohou pak komplikovat dohodu. Dále sdělujeme to, jak nahlížíme situaci.

c) **Pokud rodič skáče do řeči, rozporuje, nesouhlasí,** odvoláváme se na to, že jsme jeho slova také nerozporovali, neskákali mu do řeči.

„Vidím, že se mnou nesouhlasíte, prosím, zkuste mě doposlechnout. Když se nevyslechneme, neporozumíme si.“
Je to někdy těžké, že 😊 „To dáme.“

„Nežádám vás, abyste se mnou souhlasil/a, ale abyste nahlédl/a na věc z jiného úhlu.“

„Nejde o to sjednotit se ve stejném vyhodnocení situace. Ale ve společném nalezení postupu, díky němuž předejdeme opakování toho, co nechceme.“

„Diskusí o tom, kdo to vidí správně, toho moc nezískáme.“

„Minulost nezměníme, ať ji vidí každý z nás jakkoliv.“

Když je nesouhlas výrazný:

– „Pojďme nehledat, kdo z nás má pravdu a kdo ne, ale to, jak můžeme při zachování svých pohledů na věc najít optimální řešení pro vaše dítě v tom, kvůli čemu tady jsme...“

– „Pojďme respektovat, že to vidíme každý odlišně. A nepřesvědčovat se. 😊 I tak se můžeme domluvit na tom, co bude pro vaše dítě to nejlepší. A o to přece jde.“

– „My tu nejsme proti sobě, ale spolu za vaše dítě. Za jeho bezproblémový pobyt ve škole a dobré učení. To je náš společný cíl.“

– „Pojďme se bavit o tom, co uděláme, aby se to příště neopakovalo.“

– „Věřím, že i s jiným pohledem na věc najdeme nakonec shodu. A dohodneme se.“

– „Vnímám, že máme na to, o čem mluvíme, každý jiný pohled. To je naprosto v pořádku.“

Pokud rodič odmítne:

„Na to máte jako rodič právo, já do zápisu uvedu, že nabídnutý výchovný postup odmítáte. Máte svůj návrh, jak dosáhnout, aby vaše dítě vědělo příště, jak se zachovat? Aby nedošlo ke stejné situaci znovu.“

Zapíšeme a nepřesvědčujeme.

„Kdyby vás třeba něco ještě napadlo, napište mi to do e-mailu.“

A postupně rozdělíme naše požadavky a jejich ukotvení v čase. Dělívají se na konkrétní návrhy toho, co dítěti rodič může říct ve výchovných tématech, dále jak jej motivovat v případě učení, jak přistupovat k plnění jeho školních povinností, a jiné.

Časté chyby

- ☛ Dáváme *nekonkrétní doporučení neukotvená v čase*. „Domluvte mu, ať to nedělá.“
- ☛ Neformulujeme návodná doporučení. Máme strach, že nás rodič odmítne.
- ☛ *Tlačíme* na přijetí našeho doporučení. Neprovázíme rodiče, ale chceme, aby on šel s námi.
- ☛ *Utíkáme z dialogu. Ukončujeme rychle.*

4. KROK

UKONČENÍ. NADĚJE. POCHVALA.

Po naplnění třetího kroku, kdy jsme již něco domluvili, máme roztříděné požadavky, ukotvené v čase, se zeptáme:

„Je něco, co by mohlo a mělo zaznít? Co jsme nestihli?“

Jsem ráda, že jsme to mohli vše probrat. Sice se na pár bodech neshodneme, ale to patří k životu.

Nemůžeme se shodovat ve všem. Pro mě je podstatné, že jsme se domluvili na...“

Opakujeme a s radostí se navzájem pochválíme za snahu a komunikaci.

„Nakonec jsme se na něčem shodli, a to je fajn.“

Oba si zasloužíme pochvalu. Že?“ ☺

„Myslím, že jsme se s tím obě strany se ctí vypořádaly. A to je to hlavní.“

Děkuji vám za naslouchání a moc vám držím palce.“

Když jsme se nedohodli:

„Bohužel jsme se na ničem nedohodli, ale myslím, že jsme oba k tomu přistupovali poctivě a s ochotou najít řešení.“

A to je hlavní, protože kde je vůle, tam je časem i cesta.

Věřím, že nás třeba ještě doma něco napadne a třeba si to napíšeme.“

Nabídka napsání je dobrá zvláště tam, kde předpokládáme psaní stížností. Touto větou udržujeme kontakt.

Celkově bývá dobré konec zlidovět a vést v pohodovém duchu.

Zapsala PhDr. Helena Vrbková,
psycholožka

www.zivot-bez-zavislosti.cz

www.vycvikkvp.cz

1. Požadavky a otázky, na které odpovíme hned:

„K vašemu požadavku, že chcete zesílený dozor přímo ve třídě, vám odpovím, že ten nebudeme realizovat. Ale k této situaci budeme ještě mluvit, až budeme rozebírat naše požadavky.“

„Domácí úkoly budeme dávat i nadále. Ale vnímám, že máte jiný názor, a protože nejste osamocen/a, zařadím tuto otázku i do diskuse s kolegy. A za zhruba měsíc vás budeme mailem informovat o tom, k čemu jsme dospěli. Rozumím vašemu požadavku. Ale výuka má své hranice a domácí úkol na naší škole vnímáme jako prostor pro samostatnou práci, převzetí odpovědnosti, návyk naučené procvičovat.“

2. Požadavky a otázky, které je třeba vzít do předmětové komise nebo na jinou odbornou dohodu s kolegy:

Zároveň rodiči řekneme přibližný čas, kdy budeme mít odpověď a jak ji budeme sdělovat. „Děkujeme za návrh učit matematiku dle metody... To nemohu rozhodnout sama do minuty. Tedy vezmu váš námět na předmětovou komisi. Já tam vaši žádost přednesu a v rámci jednání uvidíme, co se dá a nedá dělat. V následujícím týdnu vám pošlu vyrozumění, k čemu jsme došli.“

Rodič dostává informaci, že jeho požadavek má váhu. Vnímá, že pedagog s požadavkem zachází s respektem a dává mu odborný prostor. Učí, že témata jsou důležitá a o odborném rozhodnutí rozhodují odborníci. A ne, že se to domlouvá na schůzce s rodičem a mění dle nových trendů na internetu.

Lze říct:

„To, co požadujete, je nárok na změnu v odborném, pedagogickém přístupu.

Ten já tady a teď nemohu sama rozhodnout. Škola je odborné pracoviště, a já vám mohu poskytnout odpověď až poté, co to v kruhu kolegů a s vedením školy prodiskutujeme.“

(Bývá dobré otázku zaznamenat a též zaznamenat následně oficiální odpověď. Soubor otázek a přijatých odpovědí můžeme publikovat na webových stránkách pro rodiče OTÁZKY A ODPOVĚDI. Nebo alespoň zavést do jakéhosi souboru „precedenty“ na společný školní disk k nahlédnutí pro ostatní pedagogy, až budou řešit stejný či podobný požadavek.)

3. Požadavky a otázky, které předneseme vedení a to rozhodne:

Opět informujeme o času a formě, jak rodič dostane vyrozumění.

Zrekapitulujeme, jak jsme naložili s požadavky, a jdeme formulovat naše požadavky od rodiče.

„Odmítla jsem zvýšený dozor ve druhé třídě, kam chodí vaše dítě. Náš požadavek se bude týkat toho, aby vaše dítě chodilo do školy připraveno své problémy se spolužáky diskutovat, a ne řešit pěstmi.“

„Bylo by možné, abyste svému dítěti vysvětlil/a naučil/a ho alespoň tři reakce na situaci, kdy se našťve na kamaráda a chce ho bouchnout?

Ideální by byl konkrétní jednoduchý návod, co má říct a udělat: „Když dostaneš chuť mu dát ránu, zkus odejít. Nebo mu řekni, tohle mi nedělej, nechci se s tebou prát... Nebo mu řekni...“ Nechci vám mluvit do výchovy, ale jako pedagog vím, že dětem je třeba dávat konkrétní návody, co konkrétně mají udělat a říct. Jen vyjádřit nesouhlas, a nedat návod většinou nezabírá.“

„Mohu si tedy zapsat, že dítěti vysvětlíte, a to opakovaně, jak má konkrétně reagovat a co říct? Je to možné? Já vám mohu slíbit, že podobnou intervenci udělám na třídnické hodině.

Ještě – abychom i u vašeho požadavku stanovili časový rámec. Co myslíte, zvládnete mu to říkat alespoň dvakrát týdně celý příští měsíc? Tak, aby tu informaci slyšel alespoň osmkrát. My uspořádáme tu třídnickou hodinu pro všechny děti na toto téma. Aby to bylo pro všechny jasné. A já se to budu snažit také různě opakovat během hodin, když to bude vhodné.“

Emočně podbarvená naděje. „To by v tom byl čert, abychom to společně nezvládli.“

Když vy i my spojíme síly, tak to bude dobrá třída, kde se vaše dítě bude cítit skvěle a nebude se chtít prát.“

Je velmi žádoucí vnášet pocit naděje na dobrý vývoj.

Tímto způsobem domluvíme všechny naše požadavky. Zásadně musejí být **konkrétní, návodné a ukotvené v čase**, kdy budou realizovány. S domluvou o tom, kdy si dáme vědět, jak se to vyvíjí.